

67-42-16/1
21.06.19

У спеціалізовану вчену раду

Д 35.052.19

Національного університету

«Львівська політехніка»

м. Львів, вул. С. Бандери, 12

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

доктора юридичних наук, професора Гриценка Володимира Григоровича на дисертаційне дослідження Хомишин Ірини Юріївни «Концептуальні питання теорії і практики адміністративно-правового регулювання освіти України в умовах євроінтеграційних процесів», подане на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дослідження. На сучасному етапі розвитку цивілізації, що відбувається під впливом глобалізації та формування інформаційного суспільства визначився перехід до нової економіки, заснованої на знаннях (knowledge based economy). Принципово новим в умовах нової економіки є втрата домінуючої ролі фінансового капіталу в створенні багатства. Вирішальну роль відіграють інтелектуальний і соціальний капітал. Для підвищення інтелектуального рівня населення необхідно змінити вимоги до освіти, яка здебільшого і формує людський капітал. У нових умовах потрібна освіта нового типу. Сьогодні якісна освіта стає найважливішим пріоритетом держави. Глобалізація, інтернаціоналізація та європейська інтеграція стають одними з найважливіших чинників впливу на сучасну освіту та її модернізацію.

Здійснювані в рамках цих процесів заходи сприяють появі нових «дійових осіб» в освіті, зміні співвідношення публічних і приватних інтересів

в цій сфері. Обсяг і характер змін, що відбуваються, передбачають не тільки внесення доповнень до законодавства про освіту, а й перегляд всього механізму правового регулювання.

Нині гостро постали проблеми, пов'язані з недосконалістю правового регулювання у сфері освіти. Одна з основних особливостей правового регулювання відносин у сфері освіти полягає в присутності у цьому процесі правовідносин різних правових галузей адміністративного, цивільного, фінансового, трудового та сімейного права. Такий стан пояснюється багатогалузевим характером сфери освіти. Адміністративно-правові відносини у сфері освіти займають чи не найбільшу нішу серед інших відносин. Існуючі тенденції розвитку адміністративного права – перебудова адміністративно-правових відносин за новими принципами як «сервісних» відносин зумовили необхідність оновленого підходу до розуміння сутності адміністративно-правового регулювання освіти України.

Викладене вище підтверджує актуальність теми дисертаційного дослідження І. Ю. Хомишин. На користь актуальності і своєчасності обраної теми дослідження свідчить також і та обставина, що комплексно концептуальні питання теорії та практики адміністративно-правового регулювання освіти України в умовах євроінтеграційних процесів ще не досліджувались. Отже, доводиться констатувати, що у сфері освіти спостерігається недостатня розробка питань, які стосуються окресленої теми. За своїми масштабами, проблемністю, суспільною і науковою значимістю обрана тема дослідження цілком відповідає проблематиці докторської дисертації зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Проблематика дисертаційної роботи узгоджується з Пріоритетними напрямами розвитку правової науки на 2016–2020 рр., затвердженими Національною академією правових наук України 03.03.2016 р. Тематика

правових понять, що вводяться в рамках концепції дослідження, встановлення їх юридичної природи та визначення. Аналіз адміністративно-правового регулювання освіти, як складової системи, зумовив застосування системно-структурного підходу, що, зокрема, дав змогу розкрити систему освіти, виявити специфіку адміністративно-правового статусу органів державного управління в галузі освіти, внутрішньосистемні та позасистемні колізії в їх діяльності в умовах європейської інтеграції та функціонування світового освітнього ринку (розділ 2, підрозділи 4.1, 4.3). Порівняльно-правовий метод використано під час огляду й вивчення юридичної літератури, основних наукових підходів щодо вирішення поставлених завдань дослідження й аналізу вітчизняного законодавства у процесі з'ясування його співвідношення з аналогічними міжнародними нормами (підрозділи 5.1, 5.2). Вищезазначені та низка інших методів у взаємозв'язку із загальними логічними методами і прийомами (аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія) дозволили всебічно й ефективно дослідити виявлені проблеми, розв'язання яких може бути здійснене через удосконалення норм адміністративного законодавства.

Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Положення наукової роботи ґрунтуються на об'єктивних теоретичних дослідженнях, висновки є обґрунтованими та базуються на власних судженнях автора. Наукова новизна визначається тим, що за характером розглянутих питань вона є комплексним монографічним дослідженням концептуальних питань теорії і практики адміністративно-правового регулювання освіти України в умовах євроінтеграційних процесів, яке проведено в Україні в умовах розвитку інформаційного суспільства та асоціації України і ЄС та містить аналіз доктрини і практики держав-членів ЄС з питань регулювання освітньої сфери. В дисертації сформульовано важливі для правозастосовної практики положення і висновки, запропоновані

«Адміністративно-правове забезпечення прав і свобод людини і громадянина в умовах розбудови правової держави» (державний реєстраційний номер 0116U004099).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій.

Дисертаційна робота є достатньо методологічно збалансованою, оскільки положення наукової новизни, висновки належно обґрунтовані та об'єктивні. Робота складається з переліку умовних позначень, вступу, п'яти розділів, що поділені на вісімнадцять підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Обґрунтованість наукових положень дисертаційної роботи та достовірність отриманих результатів підтверджені комплексним використанням різноманітних методів дослідження, що дозволило якісно проаналізувати і теоретичні питання, і практичні аспекти адміністративно-правового регулювання освіти України в умовах євроінтеграційних процесів. Під час виконання дисертаційного дослідження автор використовувала різні методи наукового пізнання, що в свою чергу, сприяло забезпеченню достовірності та об'єктивності одержаних нових знань. Методологічну основу дослідження склали сучасні методи, які застосовуються в юридичній науці – філософські (світоглядні), загальнонаукові та спеціальні юридичні методи наукового пізнання. Найбільш значущим є загальнонауковий діалектичний метод пізнання, завдяки якому системно проаналізовано адміністративно-правові засади формування та реалізації державної політики у сфері освіти (розділ 3). Застосування історико-правового методу сприяло виявленню характерних тенденцій виникнення, формування, становлення та розвитку системи освіти України (підрозділ 1.3). За допомогою логіко-семантичного методу розвинуто понятійний апарат дослідження (підрозділ 2.1, 4.1, 4.3). Термінологічний підхід до дослідження адміністративно-правового регулювання освіти сприяв розробці та осмисленню низки нових

правових понять, що вводяться в рамках концепції дослідження, встановлення їх юридичної природи та визначення. Аналіз адміністративно-правового регулювання освіти, як складової системи, зумовив застосування системно-структурного підходу, що, зокрема, дав змогу розкрити систему освіти, виявити специфіку адміністративно-правового статусу органів державного управління в галузі освіти, внутрішньосистемні та позасистемні колізії в їх діяльності в умовах європейської інтеграції та функціонування світового освітнього ринку (розділ 2, підрозділи 4.1, 4.3). Порівняльно-правовий метод використано під час огляду й вивчення юридичної літератури, основних наукових підходів щодо вирішення поставлених завдань дослідження й аналізу вітчизняного законодавства у процесі з'ясування його співвідношення з аналогічними міжнародними нормами (підрозділи 5.1, 5.2). Вищезазначені та низка інших методів у взаємозв'язку із загальними логічними методами і прийомами (аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія) дозволили всебічно й ефективно дослідити виявлені проблеми, розв'язання яких може бути здійснене через удосконалення норм адміністративного законодавства.

Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Положення наукової роботи ґрунтуються на об'єктивних теоретичних дослідженнях, висновки є обґрунтованими та базуються на власних судженнях автора. Наукова новизна визначається тим, що за характером розглянутих питань вона є комплексним монографічним дослідженням концептуальних питань теорії і практики адміністративно-правового регулювання освіти України в умовах євроінтеграційних процесів, яке проведено в Україні в умовах розвитку інформаційного суспільства та асоціації України і ЄС та містить аналіз доктрини і практики держав-членів ЄС з питань регулювання освітньої сфери. В дисертації сформульовано важливі для правозастосовної практики положення і висновки, запропоновані

особисто автором. Дисертантом проаналізовано значний масив нормативно-правових актів: законодавчих і підзаконних; загальнотеоретичних наукових праць українських та зарубіжних учених; розробок фахівців у галузі теорії держави і права, адміністративного права і процесу, інформаційного права, філософії права, державного управління, міжнародного права та інших галузей науки.

На підставі комплексного аналізу наукових праць представників адміністративного права, специфіки освітньої сфери в Україні та врахування позитивного міжнародного досвіду у цій сфері, автор поставила за мету подати обґрунтовані пропозиції та рекомендації щодо розвитку адміністративно-правового регулювання у сфері освіти, а також удосконалення чинного законодавства, що сприятиме реалізації права на освіту в умовах євроінтеграційних процесів.

Для досягнення поставленої мети, було визначено вирішення певного кола завдань. Така постановка мети та відповідних завдань вимагала від автора: дати загальну характеристику стану наукового дослідження адміністративно-правового регулювання освіти України; узагальнити методологічну основу дослідження адміністративно-правового регулювання освіти України; визначити генезу та простежити трансформацію освітнього законодавства в контексті розвитку адміністративного права; розкрити особливості державної політики у сфері освіти у контексті інноваційного розвитку держави; виокремити основні завдання та проаналізувати принципи формування державної освітньої політики в контексті євроінтеграційних процесів; дати характеристику процесу формування новітньої освітньої парадигми України в умовах європейської інтеграції; розкрити зміст і сутність адміністративно-правового регулювання освіти України в сучасних умовах розвитку суспільства; проаналізувати адміністративно-правове регулювання дошкільної освіти; охарактеризувати адміністративно-правове регулювання шкільної освіти; визначити особливості адміністративно-правового регулювання інклюзивної освіти в Україні; проаналізувати

адміністративно-правове регулювання вищої освіти; визначити зміст та принципи управління освітою в Україні; розглянути питання автономії закладів освіти як чинника підвищення ефективності управління у сфері освіти; дати характеристику адміністративно-правової регламентації здійснення державного нагляду та контролю у сфері освіти; розкрити інноваційні підходи при вирішенні завдань державно-громадського управління освітою; окреслити основні тенденції розвитку освіти України в умовах європейської інтеграції та глобалізації; проаналізувати міжнародні стандарти забезпечення права на освіту з позиції досвіду для України; здійснити оцінку якості освіти та показників ефективності інтернаціоналізації освіти в Європейському Союзі з метою використання в національному освітньому просторі.

Зміст дисертаційної роботи, характер висновків автора та запропонованих нею рекомендацій свідчать, що дисертант зуміла досягти поставленої мети. Заслуговує на увагу різнобічна апробація результатів наукового дослідження, які багаторазово доповідалися на авторитетних наукових і науково-практичних конференціях, симпозіумах, семінарах; використовуються в навчальному процесі навчальних закладів, що забезпечують підготовку юридичних кадрів.

При виконанні дисертаційного дослідження використана значна кількість теоретичних робіт, які мають відповідне відношення до аналізованої проблематики. Автор широко оперує роботами не лише вітчизняних, а й зарубіжних науковців-адміністративістів, працями з державного управління, теорії права, філософії та інших наукових дисциплін. Літературні джерела використовуються критично, ведеться аргументована полеміка з науковцями та практиками. Вільне володіння надбаннями наукової думки не лише демонструє належний рівень проведеного дослідження, а й свідчить про високий потенціал автора. Достатньою є й емпірична база. Задеклароване вивчення матеріалів правозастосовної практики дало підстави для аналізу і репрезентативних висновків.

Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації досягнута шляхом аналізу зібраного теоретичного та емпіричного матеріалу завдяки використанню різноманітних методів наукового пошуку. Належна методологія дослідження також є підтвердженням достовірності наукових положень, висновків та результатів, викладених у дисертації.

Новизна положень та висновки, які виносяться на захист, заявлених такими, що становлять наукову новизну дійсно знайшли своє підтвердження. Дисертаційна робота є новітнім комплексним науковим дослідженням, в якому на основі аналізу концептуальних питань теорії і практики адміністративно-правового регулювання освіти України в умовах євроінтеграційних процесів в контексті сучасного розвитку адміністративно-правової науки, окреслено напрями вдосконалення адміністративно-правового регулювання освіти України. Висуваючи вказану загальну ідею та розглядаючи її окремі аспекти, дисертант сформулювала низку особистих висновків, пропозицій та рекомендацій, які теж характеризуються науковою новизною і в сукупності вирішують важливу теоретичну і практичну проблему.

Дисертація, загалом, є завершеною науковою працею, в якій у логічній послідовності розкрита мета і завдання дослідження.

У контексті дослідження питань, що становили проблематику дисертаційного дослідження, автор цілком слушно зауважує, що суспільні відносини у сфері освіти регулюються нормами різних галузей права, проте сукупність норм адміністративного, цивільного, трудового чи інших галузей права не є простим їх дублюванням чи механічним поєднанням. У процесі правового регулювання простежується тісний взаємозв'язок і взаємовплив цих норм, які завдяки спільній меті, завданням та об'єкту правового регулювання набувають «освітньої» специфіки (с.с.53-55 дисертації).

Необхідно погодитися з автором що, незважаючи на проголошений курс на інноваційний розвиток, в Україні правова основа інновацій в освітній

діяльності досі не створена. Відсутній системний підхід для вирішення цього питання. Законодавчий масив про інноваційну діяльність виглядає як самостійний правовий блок, практично не пов'язаний з уже існуючою та цілком усталеною в системі права законодавчою базою освіти (с.с. 84-89 дисертації).

Автором підкреслено, що нерозривність відносин між державою та громадянами у процесі здобуття освіти свідчить про те, що відносини у сфері освіти регулюються нормами адміністративного права. Місце законодавчих актів про освіту в українській правовій системі визначається їх спрямованістю на найбільш повне задоволення освітніх потреб особистості, пов'язаних з реалізацією права на освіту і забезпеченням державних гарантій прав і свобод людини в сфері освіти. Ефективність правозастосовної діяльності в сфері освіти і результати правозастосування зумовлені реалізацією принципів загальнодоступності і свободи отримання освіти, включаючи право вибору форм отримання, установи, що здійснює освітню діяльність, спрямованості освіти відповідно до потреб тих, хто навчається (с. 127 дисертації).

Дисертантом цілком слушно виділено основні напрями, які необхідні сьогодні для розвитку адміністративно-правового регулювання освіти: уніфікація освітньої термінології; усунення декларативних норм із законодавства у сфері освіти; погодження законодавства у сфері освіти з нормами і принципами міжнародного права; чіткий розподіл повноважень між органами управління освітою (с.с. 178-190 дисертації).

Водночас, дисертантом цілком слушно піднімаються проблеми дошкільної освіти, які повинні бути вирішені не лише шляхом оновлення законодавства, але й вироблення чітких механізмів реалізації задекларованих норм (с.с. 223-227 дисертації).

Узагальнюючи основні вектори змін відносин у сфері загальної середньої освіти, автор окреслює відповідні завдання, які стоять перед правовим регулюванням, а саме: оновлення змісту загальної середньої освіти

на основі компетентнісного підходу через розроблення державних стандартів загальної середньої освіти; підвищення професіоналізму вчителя через закріплення обов'язку педагогічних працівників постійного підвищення професійного, загальнокультурного рівня та педагогічної майстерності вчителя; нова структура школи (початкова школа тривалістю чотири роки, базова середня школа (гімназія) тривалістю п'ять років та профільна середня школа тривалістю три роки) і нові за формою організації та структурою загальноосвітні навчальні заклади – опорні школи поставили нові завдання перед місцевими органами влади; розширення автономії школи, яка передбачає, що адміністративні та навчально-методичні повноваження будуть делегуватися на рівень закладу освіти, що зумовило трансформацію відносин між закладами освіти та органами управління; дослідження результатів навчання як ще один вектор розвитку шкільної освіти висунув нові вимоги щодо проведення моніторингу якості освіти, які здійснює Український центр оцінювання якості освіти (с.с. 289-315 дисертації).

На основі аналізу чинного законодавства України та теоретико-методологічних джерел дисертантом проаналізовано особливості адміністративно-правового регулювання освіти осіб з особливими освітніми потребами (с.с. 323-327 дисертації).

Дисертант цілком аргументовано доводить, що для досягнення більш високого та ефективного рівня освіти осіб з особливими освітніми потребами державна політика повинна бути спрямована на реалізацію наступних завдань: розвиток системи моніторингу осіб з особливими освітніми проблемами; посилення заходів інформаційної, науково-методичної та соціально-педагогічної підтримки інклюзивної освіти; підвищення кваліфікації педагогічних кадрів для інклюзивної освіти, а також впровадження в освітні програми педагогічних ЗВО освітніх модулів, курсів за вибором або факультативів з питань інклюзивної освіти; підвищення комп'ютерної грамотності, збільшення фінансування системи інклюзивної професійної освіти з метою підготовки самих навчальних закладів та їх

інфраструктури до прийому осіб з інвалідністю; робота з активізації осіб з особливими освітніми потребами; взаємодія освітніх установ з центрами зайнятості населення та з роботодавцями.

Автор слушно наголошує на важливості міжнародно-правового механізму забезпечення реалізації права на освіту, який складається з конвенційного та інституційного механізмів, виокремлює основні інструменти інтернаціоналізації, досвід реалізації яких в Європейському Союзі переймає Україна на шляху до забезпечення якісної, конкурентної національної системи освіти (с.с. 333-339 дисертації).

Заслуговують на увагу висновки, спрямовані на удосконалення освітнього законодавства, зокрема Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 р., Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.10.2018 р. № 710 «Про схвалення Концепції розвитку громадянської освіти в Україні» та Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року». Окрім цього, напрацьовано проект Концепції інноваційного розвитку закладу освіти, а також проект Типового положення про територіальний орган Державної служби якості освіти, які подані у додатках (с.с. 480-511 дисертації).

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації та в опублікованих працях.

Матеріали дослідження всебічно викладені у 40 наукових публікаціях, зокрема: 1 одноосібній монографії; 22 статтях у наукових фахових виданнях України, серед них 11 статей – у виданнях, які включено до міжнародних наукометричних баз, а також у 17 тезах виступів на науково-практичних заходах. У публікаціях достатньо відображені всі розділи дисертаційного дослідження. Автореферат дисертації ідентичний за змістом основним положенням дисертації. Висновки здобувача щодо значущості його праці для

науки і практики видаються правомірними.

Вирішення наукової проблеми. Дисертація І. Ю. Хомишин містить вагомі результати, які в сукупності вирішують важливу наукову проблему, а також забезпечують розв'язання цілої низки практичних питань, що виникають стосовно концептуальних питань теорії і практики адміністративно-правового регулювання освіти України в умовах євроінтеграційних процесів. Викладені в роботі наукові положення заповнюють низку прогалин, які існують в теорії адміністративного права та нормативно-правовій базі, є основою для проведення подальших досліджень, вдосконалення правозастосовної діяльності, юридичної освіти. Отже, найбільш важливі наукові та практичні результати дослідження концептуальних питань теорії і практики адміністративно-правового регулювання освіти України в умовах євроінтеграційних процесів мають різнопланове значення для юридичної науки та практики і можуть бути використані: у науково-дослідній діяльності для подальших теоретичних пошуків при розробці проблем теорії і практики адміністративно-правового регулювання освіти України в умовах євроінтеграційних процесів.

Результати дослідження можуть використовуватися у: *науково-дослідній сфері* – положення та висновки дисертації можуть бути основою для подальшого напрацювання питань, пов'язаних з окремими положеннями теорії і практики адміністративно-правового регулювання освіти України в умовах євроінтеграційних процесів; *правотворчості* – для удосконалення законодавства, норми якого регулюють суспільні відносини в галузі освіти; *правозастосовній діяльності* – використання одержаних результатів сприятиме покращенню якості надання освітніх послуг та механізму управління освітньою сферою України (*довідка Департаменту соціального захисту населення Львівської обласної державної адміністрації від 27.05.2019 р. № 01-3568*); *навчальному процесі* – матеріали дисертації можуть

бути використані для розробки та викладання навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Інформаційне право», для написання підручників та навчальних посібників з відповідних курсів та спецкурсів (довідка Національного університету «Львівська політехніка» від 23 жовтня 2017 р. № 67-01-1704); практичній діяльності – при плануванні, організації та реалізації державної політики у сфері освіти (Акт впровадження Комунального закладу Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» від 28.05.2019 р. № 295).

Зауваження та побажання. Не всі авторські тези, твердження і міркування сприймаються як логічний підсумок емпіричних спостережень, що на достатньому рівні обґрунтовані з теоретичних позицій, здобутків юридичної практики і аналізу нормативного матеріалу. Деякі з них потребують додаткових роз'яснень і уточнень з огляду на сучасний стан та перспективи розвитку адміністративно-правової теорії і відповідної законодавчої бази у сфері освіти. У зв'язку з цим є необхідність висловити низку зауважень і окреслити дискусійні положення.

1. Розглядаючи види інноваційної діяльності у сфері освіти, дисертант виокремлює: технологічні, процесні, маркетингові та організаційні інновації. Водночас, автору було б доцільно висловити власну думку стосовно можливості запровадження кожного з виділених видів інноваційної діяльності у сфері освіти.

2. Потребує додаткової аргументації висловлена автором теза стосовно того, що законодавець не обмежив коло суб'єктів, що мають право на інклюзивну освіту, лише особами з інвалідністю, а ввів ширше поняття: особа з особливими освітніми потребами; особа, яка потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту. З огляду на це хотілося б почути авторську позицію стосовно переліку категорій осіб з особливими освітніми потребами.

3. Погоджуючись з дисертантом стосовно того, що впровадження

ризико-орієнтованого підходу в систему державного нагляду і контролю у сфері освіти підвищить ефективність і результативність проведення наглядово-контрольних заходів та знизить адміністративне навантаження на заклади освіти, водночас, слід зазначити, що потребує додаткової аргументації позиція дисертанта стосовно критеріїв віднесення освітньої діяльності закладів освіти до високої, середньої або низької категорії ризику.

4. Аналізуючи основні тенденції розвитку освіти в умовах глобалізації, автор слушно акцентує увагу на зміні вимог ринку праці, однак дисертанту доцільно було б більш детально зупинитись на пріоритетних напрямках державної політики щодо вироблення механізмів взаємодії освіти з ринком праці.

5. Дисертант пропонує інституційні перетворення у сфері освіти на основі кластерного підходу. Застосування такого механізму в освіті, на його думку дасть змогу закладам освіти об'єднати наявні ресурси. У цьому контексті хотілося б почути думку дисертанта стосовно ефективності освітнього кластера.

Разом з тим, висловлені зауваження не можуть негативно вплинути на високий науковий та методичний рівень виконаної І. Ю. Хомишин дослідницької роботи, а здійснений автором творчий пошук заслуговує на повагу і виключно позитивну підтримку.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам.

Рецензована дисертація вирішує конкретну науково-прикладну проблему, містить раніше не захищені положення, які є особистими напрацюваннями автора, мають наукову цінність і позитивне значення для подальшого розвитку концептуальних питань теорії і практики адміністративно-правового регулювання освіти України в умовах євроінтеграційних процесів, зокрема і загалом теорії адміністративного права.

Дисертаційна робота належним чином оприлюднена та пройшла апробацію в наукових публікаціях і виступах на конференціях. Зміст дисертації відповідає вимогам МОН України та відповідно відображений в авторефераті.

Вищевикладене дозволяє визнати дисертацію **«Концептуальні питання теорії і практики адміністративно-правового регулювання освіти України в умовах євроінтеграційних процесів»** завершеним самостійним дослідженням, що відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, а її автор – Хомишин Ірина Юріївна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент –

завідувач кафедри галузевого права

та правоохоронної діяльності

Центральноукраїнського державного

педагогічного університету

імені Володимира Винниченка,

доктор юридичних наук, професор,

заслужений юрист України

В. Г. Гриценко

«___» червня 2019 року

*Професор з
роботи*

